

[Kirkeministeren]

øvrigheden. Om det vil jeg helst svare, at det må Færøernes landsstyre bestemme; men jeg forestiller mig, at hvis ikke det bliver landsstyremanden på det pågældende område, så bliver det en af landsstyrets embedsmænd på højt niveau. Som fru Tove Lindbo Larsen og andre vil vide, består den danske stiftsøvrighed af stiftamtmanden og biskoppen, men det var vigtigt for Færøerne at få en repræsentant for landsstyret. Det havde vi ingen vanskeligheder med at imødekomme. Jeg må nok også sige, at hvem de så end beslutter sig til at udpege, må det være et færøsk anliggende.

Fru Tove Lindbo Larsen var også inde på spørgsmålet om, hvor sagen omkring Grønlands kirkeforhold var henne. Om det kan jeg blot sige, at vi i øjeblikket fører forhandlinger med det grønlandske landsstyre i samme retning, som vi nu har ført dem til ende med Færøernes landsstyre. Jeg havde også gerne set, at vi i dag havde behandlet begge sager, men vi er stadig væk midt i forhandlingerne. Jeg er fuld af fortrøstning, jeg er sikker på, at de vil blive afsluttet på en fornuftig måde, men de tager altså lidt længere tid, også fordi forhandlingerne om Grønland jo ikke umiddelbart haster, men det gør Færøernes af grunde, som alle kender, nemlig fordi man står over for vielse af en ny biskop.

De øvrige spørgsmål, der blev stillet undervejs, mener jeg vi skal svare på i udvalget, og jeg skal bidrage til, at det sker hurtigt og præcist.

Så lod Venstres ordfører, hr. Povl Brøndsted, jo en bombe springe, heldigvis efter aftale med i hvert fald et enkelt parti på Færøerne. Om det forslag vil jeg gerne sige, at hvis det skulle forholde sig sådan, at færingerne mener, at Magnuskatedralen i Kirkjubøur skal være den kommende domkirke, så har de haft tid til at overveje sagen – den er jo nogle hundrede år gammel – og efter en spændende drøftelse på Færøerne af, hvilken kirke der skulle være domkirke, er man som bekendt standset ved Havnar kirke i Tórshavn.

Og så vil jeg i øvrigt med henvisning til de nu nogle gange omtalte statsfinansieringer sige, at skulle dette ende i, at Magnuskatedralen i Kirkjubøur skal være domkirke, så tror jeg, at vi skal lade initiativet ligge på Færøerne.

Må jeg til sidst sige, at forbindelsen mellem den færøske og den danske kirke er jo århundereder gammel, og det har været en forbindelse,

som Færøerne og Danmark har haft glæde af og fælles udbytte af. Som bekendt er det den samme kirke, det er den evangelisk-lutherske danske folkekirke både henede og på Færøerne. Det nære forhold mellem de to kirker skal fastholdes og udbygges i de kommende år. Det vil fortsat være den evangelisk-lutherske kirke. Derfor er det også en meget stor tilfredsstillelse, at dette lovforslag, som forhåbentlig i løbet af få uger bliver til lov, gennemføres i fuldstændig enighed mellem den færøske kirke, det færøske landsstyre, Lagtinget og de danske rigsmyndigheder.

Færøerne har som sagt netop valgt ny vicebiskop, og såfremt dette lovforslag gennemføres hurtigt – og sådan må jeg opfatte udsagnene i dag – så vil Færøerne ved bispevielsen den 25. november om jeg så må sige igen få egen biskop og ikke en vicebiskop, og det mener jeg er ret og rimeligt. Jeg mener kort sagt, at dette er et overordentlig synligt og positivt udtryk for de nære forbindelser mellem Danmark og Færøerne – og det håber vi så holder resten af døgn.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om visse forhold på telekommunikationsområdet.

Af kommunikationsministeren (Torben Rechendorff).

(Fremsat 3/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):

[Helge Mortensen]

Baggrunden for dette lovforslag er at finde i den aftale, som regeringen og Socialdemokratiet indgik den 22. juni 1990, og jeg kan sige som indledning, at vi – med stor glæde oven i købet – kan støtte forslaget.

Den egentlige baggrund er jo, at vi igennem 1980'erne har oplevet starten på en international liberalisering inden for telesektoren, som vi i øvrigt også fra tid til anden igennem 1980'erne har haft berøring med, f.eks. liberalisering af loven om telefonapparater og den strukturændring, som ved samme lejlighed skete i Post- og Telegrafvæsenet og telefonselskaberne med omlægning af trafikken imellem de enkelte telefonselskaber.

Alle lande i Europa, både i og uden for EF, har på sæt og vis truffet nationale foranstaltninger for at ruste sig til den konkurrence, som vi uvægerlig bliver udsat for og gerne vil deltage i. I EF har vi med udgangspunkt i den såkaldte grøn bog om liberalisering af telekommunikation i fællesskab forsøgt at gennemføre en samtidig liberalisering af de enkelte områder og en afgrænsning af, hvad der kan forblive et monopol, og hvad der hører under konkurrenceområdet. Tilbage i monopolområdet kan blive infrastrukturen – kabler og radiokædeforbindelser f.eks. – og den almindelige telefontrafik, herunder telefoncentralerne.

Det er også principielt den afgrænsning, der ligger i den aftale, som Socialdemokratiet indgik med regeringen den 22. juni, og det genspejles også i de forslag til vedtægter, som kommunikationsministeren har fremsat i forslaget.

Aftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet løber frem til marts 1997; så er der i hvert fald ingen tvivl om, hvornår en aftale er gældende, og hvornår den udløber. Det er også aftalt, at en yderligere liberalisering ud fra den principielle holdning, som jeg tilkendegav før, tidligst kan gennemføres fra 1994, under forudsætning af at parterne er enige. Undtaget fra en sådan principiel afgørelse er, som det også fremgår af det næste lovforslag, GSM-området.

I februar i år fremsatte Socialdemokratiet et beslutningsforslag om en ny telestruktur, der igennem dannelsen af et holdingselskab skulle samle televirksomhedernes kapital og de overordnede interesser og beslutninger, og de regionale selskaber skulle fortsætte under holdingselskabet som datterselskaber. Holdingselskabet skulle stå for en ensartet og handlekraftig

konkurrenceprofil i forhold til konkurrenter såvel på hjemmemarkedet som i udlandet.

Det var Socialdemokratiets ønske at udnytte den dygtighed og viden, der er i vores televirksomheder, og bruge den til at give et samlet dansk teknologisk, erhvervsmæssigt og eksportmæssigt fremstød. Alle disse intentioner er med i det forslag, som ministeren fremlægger i dag. Det har også været afgørende for Socialdemokratiet, at vi ikke økonomisk stillede telesektoren ringere, end den har været under den gamle struktur, samtidig med at også statens økonomiske interesser og de indtægtsmuligheder, der ligger for sektoren, blev fastholdt. Endelig har det været afgørende, at abonnenternes vilkår ikke forringes, tværtimod vil vi også i fremtiden kunne opleve et reelt takstfald for abonnenterne, ligesom det har været vigtigt, at personalets ansættelsesvilkår ikke blev forringet.

Jeg vil på den baggrund sige, at det forslag, der nu fremlægges, er et godt forslag. Jeg synes også, at det er det rigtige forslag, og jeg mener også, at vi med denne ændring af telestrukturen nu er parat til at møde den konkurrence, vi ved kommer, og som vi så småt har forberedt os på at udnytte.

Vi får faktisk en meget stærk telesektor med en egenkapital på 8 mia. kr. og en omsætning på 19 mia. kr. Hertil skal føjes, at der fortsat skal ydes en stærk indsats på forsknings- og produktudviklingsområdet, på markedsføringsområdet, i forhold til eksport og joint venture-arrangementer.

På baggrund af forliget og på baggrund af de forhandlinger, der har været, der i øvrigt er forløbet i en positiv ånd, vil jeg gerne tilsige forslaget vores støtte og også støtte til en hurtig behandling i udvalget. Det synes jeg vi skylder dem, der nu venter på resultatet af sommerens drøftelser.

Helge Adam Møller (KF):

Nu har Socialdemokratiets ordfører, hr. Helge Mortensen, jo kommenteret og gennemgået aftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet fra juni måned, så det skal jeg ikke sige mere om.

Den nye telestruktur skal jo først og fremmest stille det danske televæsen bedre i den stigende internationale konkurrence. Det skal bl.a. ske ved at samle forskning og udvikling

[Hølge Adam Møller]

under én hat for derved ikke at spille ressourcer. Det er fornuftigt, men man kan jo spørge: Hvorfor overhovedet lave en ny struktur?

Normalt er det sådan, at når man laver en ny struktur på et område, så kan der være to årsager til dette: Enten at den hidtidige struktur ikke har fungeret hensigtsmæssigt, eller at de omgivelser, i hvilke strukturen skal virke, har forandret sig. Vedrørende dette lovforslag er det den sidste årsag, der er gældende. Det er omgivelserne, der har forandret sig.

Jeg synes, at det er på sin plads her i dag at fremhæve, at de hidtidige regionale televirksomheder, altså KTAS, Jydsk Telefon, Fyns Telefon og Tele Sønderjylland, har givet mange gode resultater.

Jeg tænker bl.a. på, at man har skabt et højt serviceniveau, relativt lave takster, og at man har udviklet et højt teknisk niveau. Det er altså ikke på grund af dårligt udført arbejde, vi skal ændre det – tværtimod. Men forudsætningerne for danske televirksomheders aktiviteter vil i de kommende år blive afgørende ændret på en række områder. Lad mig nævne tre:

For det første står telesektoren over for helt nye og ændrede vilkår i 1990'erne med indførelse af et stadig mere liberaliseret marked som følge af allerede gennemførte EF-beslutninger og på grund af de teknologiske fremskridt.

For det andet har flere andre lande allerede gennemført en omstilling til den nye situation, og for at kunne konkurrere på lige fod med dem bør vi også gøre det.

Og for det tredje kræver de ændrede vilkår, som jeg har beskrevet, at telestrukturen tilføres det nødvendige helhedssyn og beslutningskraft ved, at der skabes en handlekraftig samlet organisation.

Sammenfattende vil jeg derfor konstatere, at etableringen af et aktieselskab, et holdingselskab teleDanmark, skaber mulighed for dannelse af en også i international henseende konkurrencedygtig dansk telesektor. Dette har et betydeligt industrielt perspektiv ved bl.a. at skabe gunstige muligheder for beskæftigelse og valutaindtjening på det stærkt voksende internationale telemarked.

Jeg kan derfor som den forrige ordfører også anbefale lovforslaget, og jeg kan anbefale det til en hurtig udvalgsbehandling.

Ole Henriksen (SF):

Dette noget komplicerede forslag, har man vel lov at kalde det, som vi skal behandle i dag, stiller selvfølgelig visse krav til ordførerne, hvis de skal dykke ned i hele terminologien og specielt i økonomien, hvad der egentlig ligger bag ved selve konstruktionen, altså den, jeg var lige ved at sige fysiske konstruktion og de økonomiske operationer, som følger i kølvandet på det.

Det er meget vanskeligt at overskue, hvad det her egentlig medfører. Det ser sådan set meget godt ud, og jeg tror også, at SF er af den formening – men det tror jeg nok at vi skal kigge lidt på under udvalgsarbejdet – at selve konstruktionen med holdingselskab og de øvrige selskaber lagt ind som datterselskaber har vi vist ikke ret meget at indvende imod. Vi kan formentlig støtte den, som den ligger her. Det gjorde vi også, da vi behandlede det socialdemokratiske forslag i sidste samling.

Med hensyn til økonomien er det noget vanskeligt at få sådan et tekstregnestykke, som vel nok overskrider det, jeg lærte i realklassen for adskillige år siden. Jeg kan forstå nu, at ministeren har haft en forbehandling oppe i Finansudvalget, inden vi er gået i gang med at behandle forslaget, om de økonomiske forhold. Og så må man jo sætte sin lid til, at de økonomiske hoveder, vi har oppe i Finansudvalget, er i stand til at gennemskue det og vil prøve at briefe os andre om det.

Jeg synes, at med den baggrund, jeg har for at gennemskue det, ligger det vel fast, at der kommer mange penge i statskassen. Jeg ved ikke, hvor mange milliarder det er, men det er da nogle milliarder, der kommer i statskassen. På den måde minder operationen lidt om den, man lavede med Københavns Lufthavn.

Der kommer seks lempelige afdrag, kan jeg forstå, om året på ca. ½ mia. kr. hver, når renterne regnes med, til statskassen, og det må man da selvfølgelig nok sige er en meget god ydelse. Det rejser spørgsmålet, om ikke der på en eller anden led bliver nogle likviditetsproblemer i foretagendet, når man i den grad skal aflevere penge til statskassen.

Endelig skal der selvfølgelig også privatiseres ned til de 51 pct. Vi er nu ikke meget for at privatisere gode statslige virksomheder eller selskaber, som fungerer godt. Vi mener, at det her burde forblive i statens regi, men også det kan vi selvfølgelig vende tilbage til under udvalgsarbejdet.

[Ole Henriksen]

Generelt må man om selve liberaliseringsprocessen, som jo er i gang, nok sige, at det egentlig er EF, der har pisket os længere frem på banen, end vi egentlig havde ønsket, ved at fastsætte tidssterminerne.

Jeg vil godt spørge ministeren, om det ikke er sådan, at det vil ende med takstforhøjelser. Jeg ved, at der er selskaber, der er betænkelige ved, at man har denne fart på, fordi der så vil komme en omsætningsnedgang, specielt når nu vi får fremmede operatører ind på området. Dermed vil vi få en forhøjelse af taksterne og måske specielt en forhøjelse af taksterne for den jævne forbruger, og dermed vil vi tilgodese de store selskaber, som kan udnytte disse systemer.

Alt i alt er vi ikke meget for den økonomiske konstruktion, der ligger, hvis jeg har forstået de her ting rigtigt, men det vil vise sig i udvalget, om det er tilfældet.

Helge Sander (V):

Stoffet er jo nøje gennemarbejdet og behandlet i foråret, så jeg vil kun knytte nogle få bemærkninger til Venstres anbefaling af lovforslaget.

Det er væsentligt for os at få fastslået, at når vi nu laver dette teleDanmark A/S, så er det en konstruktion, hvor vi får mulighed for, at der sidder nogle folk og klarer de overordnede, koordinerende opgaver, og således at vi får en større effektivitet i de beslutninger, der må træffes overordnet. Det har det måske knebet lidt med nogle gange, men det skulle vi altså have bedre mulighed for nu. Desuden skulle vi stå bedre rustet til at møde den internationale konkurrence, hvor det jo er store enheder, vi er oppe imod.

Men samtidig med at vi gerne skulle få denne fordel med henblik på det rent overordnede, så føler vi, det er overordentlig vigtigt, at vi bevarer de fordele, der er og ville have været ved det hidtidige, nemlig dels for brugernes vedkommende kontakten mellem abonnenterne og det enkelte regionale selskab, dels for medarbejdernes vedkommende, at de bevarer forhandlingsretten ude i de regionale selskaber.

Det er ting, som vi føler det er væsentligt at fastslå, for vi må jo erkende, som den konservative ordfører, hr. Helge Adam Møller, så præcist sagde, at dette område har fungeret absolut tilfredsstillende hidtil, så det er ikke derfor, vi laver om på tingene.

For at sikre den mindst mulige indblanding i de regionale selskaber føler vi også det er vigtigt, som det blev drøftet i foråret, at der er folkevalgte placeret i de regionale bestyrelser. Flere steder er det jo folketingsmedlemmer, og det er måske den mest naturlige løsning.

For Venstre er det også overordentlig vigtigt, at teleDanmark bliver drevet efter forretningsmæssige principper. Derfor er det afgørende, at den bestyrelse, der nu udpeges, er erhvervsorienteret. Ja, vi føler ligefrem, at det er en selvfølge, når vi ser, hvilke opgaver man skal løse.

Når vi nu er i den øverste del af denne struktur og taler om bestyrelse, så vil vi meget gerne fastslå en ting, der også blev behandlet og var til debat ved forårets forhandlinger, nemlig at vi her foretager en udflytning, som er helt naturlig i forbindelse med etablering af teleDanmark, således at hovedsædet f.eks. bliver placeret i Århus.

Området er udsat for en kolossal udvikling på flere måder. Hvis vi tager de enkelte tjenester, sker der næsten en udvikling dag for dag. Vi kan bare se, hvad der er sket, siden vi behandlede det for nogle få måneder siden.

Hvis vi kigger på geografien, ser vi, at det også er et område, der bliver mere og mere internationalt. Det kommer bl.a. til udtryk, når vi nu som det næste punkt på dagsordenen skal behandle nr. L 12 om mobilkommunikation. Her kommer vi også ind på et andet hjørne, nemlig den øgede liberalisering, som vi selvfølgelig hilser med tilfredshed.

Man kan sige, at fra nu af og frem til 1. januar 1994 sker der virkelig en lang, lang række ændringer i positiv retning. Vi synes, det er en liberalisering med megen fornuft, i hvert fald kommer liberaliseringen. Det sker for en lang række områders vedkommende således, at der er mulighed for at tilpasse sig. Her tænker jeg ikke mindst på nykonstruktionen omkring teleDanmark.

Men som sagt, vi hilser det øgede konkurrenceområde meget velkommen og tror, at det vil medvirke til, at vi får et godt resultat ud af det lovforslag, vi behandler her i dag.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Både den konservative ordfører og Venstres ordfører, hr. Helge Sander, har brugt formuleringer

[Behnke]

ringen, at på grund af den skærpede internationale konkurrencesituation er det vigtigt at få det hele samlet i ét selskab.

Jeg vil godt bede hr. Helge Sander om at være så venlig over for Folketinget at redegøre for, hvad det er for liberale økonomiske teorier der ligger til grund for, at ét statsligt monopolselskab skulle være i en stærkere konkurrencesituation over for udenlandske konkurrenter end en mangfoldighed af selskaber, der på forskellig vis skal tilpasse sig markedet.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Nu vil jeg ikke tro, at det er under dette lovforslag, vi skal debattere forskellige liberale teorier.

Jeg vil gerne erkende, som jeg også gjorde i talen, at det har fungeret glimrende hidtil. Nogle af de regionale selskaber har på en række områder været i en række internationale samarbejder og også i konkurrenceforhold, hvor det er gået meget godt.

Men vi må erkende, at der sker en udvikling, hvor de enheder, man er oppe imod, har nogle størrelser, hvor vi nok kan se, at det vil være en fordel, at vi står samlet og i en større enhed end de regionale selskaber. Vi mener afgjort, at det vil være en fordel, at det bliver i den konstruktion, vi har her.

De eksempler, der har været fremdraget, har især gået på, at det har knebet lidt med beslutningsprocessen, fordi der har været en aftale om, at de fire direktører i de fire teleselskaber skulle være enige, for at man kunne tage en beslutning. Så på det område er vi i hvert fald sikre på, at man vil stå stærkere i den nye konstruktion.

Køpke Christensen (FP):

Den teknologiske udvikling går i dag meget, meget hurtigt, det er vi alle klar over. De enkelte produkter, det være sig telefonapparater eller telefaxmaskiner m.v., kan købes til stadig lavere pris. Det gør, at forbrugerne lægger stadig stigende vægt på den service, de kan få fra telefonselskaberne.

Allerede i dag har vi liberaliseret telemarkedet så meget, at folk i stigende grad fokuserer på teleselskabernes service og ikke så meget på apparater m.v., da de alle har en høj teknisk kvalitet.

Service er noget, som bedst opnås ved fri konkurrence – og jeg må understrege: fri konkurrence – mellem flere selskaber. En sovepude i form af et monopol giver så absolut ikke god service.

Den løsning, som regeringen og Socialdemokratiet nu har sammenstrøket, og som tydeligt bærer præg af socialdemokratisk indflydelse, giver efter Fremskridtspartiets opfattelse ikke den fornødne konkurrence på teleområdet.

Fra og med 1. marts 1992, når de gamle koncessioner for KTAS og Jydsk Telefon udløber, vil teleDanmark A/S sidde på hele markedet uden nogen form for konkurrence eller sammenligning mellem forskellige selskabers service.

Jeg vil gerne bemærke, at dette forslag, nr. L 11, er udgangen på en aftale mellem forligspartierne, altså Socialdemokratiet og regeringen, og at det tydeligt bærer præg af, at Socialdemokratiet har haft overvældende indflydelse, idet der reelt ikke er tale om en ren liberalisering med hensyn til privatiseringstankerne.

Lovforslaget tyder på, at det er et resultat af et beslutningsforslag fra Socialdemokratiet i forrige samling, nærmere betegnet nr. B 59, som også gik ud på at samle telefонтjenesten i et statsligt holdingselskab.

Ved første behandling af nr. B 59 den 21. februar 1990 vakte forslaget ikke ubetinget begejstring. Bl.a. kan jeg nævne, at Venstres ordfører, hr. Helge Sander, ifølge Folketingets forhandlinger 1989-90, sp. 6458, udtalte følgende:

»Men vi må klart tage afstand fra den centralistiske model, som Socialdemokratiet præsenterer her i dag.«

Heri var Fremskridtspartiet naturligvis fuldkommen enig og var dermed medvirkende til, at forslaget ikke blev vedtaget. Herefter indgik regeringen og altså også Venstre en aftale med Socialdemokratiet, og vi ser som sagt, at Socialdemokratiet har haft overvældende indflydelse på aftalen. Der er reelt ikke tale om en liberalisering. Jeg lykønsker Socialdemokratiet med det.

Som det fremgår af lovforslag nr. L 12, som vi skal behandle senere i dag, betyder den tekniske udvikling, at vi om få år har flere forskellige selskaber, som tilbyder teleservice, æterbåren og helt uden de gammeldags ledninger og telecentraler. I den situation har forbrugerne krav på, at teleDanmark ikke er en stor statsma-

[Køpke Christensen]

stodont, et monopolselskab, som er politisk dirigeret og ødelægger markedet for forbrugerne.

Vi i Fremskridtspartiet havde helst set, at man havde ventet et par år med at ændre på telesektoren, bl.a. fordi vi vil se, hvor konkurrencedygtig den digitale telekommunikation vil være. Skal vi tage stilling til telesektoren nu, vil vores udgangspunkt være at få et så frit marked som muligt med mindst mulig statsindblanding. Vi vil med andre ord have telesektoren privatiseret fuldstændig og ikke den fupprivatisering, som regeringen har lagt op til.

Det er nok muligt, at 49 pct. privatisering kan være et skridt på den rigtige vej, men med det politiske forlig, som ligger bag dette lovforslag, frygter vi, at man aldrig kommer videre end de 49 pct.

Regeringen har valgt, at vi nu skal tage stilling til det fremlagte lovforslag, og dertil må vi fremføre følgende kritikpunkter: Der er mangel på fri konkurrence. Man viderefører den usunde klausul om indløsning til kurs 125. Man vil ikke tillade, at flere end 49 pct. af aktierne sælges frit til private.

Fremskridtspartiet vil derfor sige nej til det foreliggende forslag. Vi vil i dag i Folketingets Finansudvalg forlange spørgsmålet om stiftelsen af aktieselskaberne herved i salen, så hele sagen kan blive diskuteret frit og åbent.

Kirsten Lee (RV):

I Det Radikale Venstre er vi godt tilfredse med den aftale, der er indgået mellem KVR og Socialdemokratiet vedrørende den nye telestruktur.

Formålet med denne nye struktur er at styrke konkurrenceevnen, at styrke forskningen på området, fortsat at give en god service og også at give kunderne billigere takster. Og det er helt åbenbart, at der er et effektiviseringspotentialer med den nye struktur, og det skulle meget gerne komme abonnenterne til gode.

Vi mener også, at den struktur for teleområdet, der her er foreslået, vil hjælpe Danmark til at være med i den internationale udvikling på området. De fem danske televirksomheder behøver ikke længere at konkurrere indbyrdes. De kan koncentrere sig om at konkurrere internationalt. Skal man følge med i den internationale udvikling på dette område, skal der være stor fleksibilitet, og der skal være omstillingsevne, og beslutningsvejene skal være korte og ef-

fektive. De formål mener vi også er tilgodeset med den nye struktur.

Vi støtter selvsagt, at der etableres holdingselskabet teleDanmark A/S, hvor det er meningen, at staten skal eje 51 pct. af aktierne.

Hr. Helge Sander ser gerne, at hovedsædet placeres i Århus, forstår jeg. Vi finder det i hvert fald indlysende, at placeringen bliver i Jylland.

Arne Melchior (CD):

Da vi i februar i år diskuterede samme sag på grundlag af det da foreliggende forslag fra Socialdemokratiets side, udtalte jeg på CD's vegne, at vi gerne så sagen løst efter en sådan model under den forudsætning, at man kunne opnå stordriftens fordele, men bevare de nuværende selskabers serviceniveau, prisniveau og øvrige dygtige administration af denne for samfundet vigtige sektor.

Jeg synes, at det med det foreliggende forslag er lykkedes at opnå disse formål, denne kombination. Jeg kan kun gratulere regeringen, ministeren og Socialdemokratiet til deres aftale af juni i år, og CD kan støtte forslaget.

Når man læser forslaget, får man det indtryk, at forfatterne rigtig føler, at de har en he-man som chef, og det er da heller ikke helt usandt. Man kan bare kigge på ham, og når man hører på ham, så bliver man helt klar over det.

Jeg henviser her til, at det er en frygtelig masse, denne minister kan ifølge dette forslag. Et dusin gange står der, hvad han kan, bare han svinger tilstrækkeligt med armene. Det har jeg ikke nogen særlig indvending imod, bortset fra at jeg nok tror, der et par steder skal stå »skal« i stedet for »kan«. Det gælder i ekstrem grad § 2, stk. 4, som indledes med ordene: »Kommunikationsministeren kan i koncessionen fastsætte vilkår for at føre tilsyn med koncessionshaverens anlæg . . .« Det må være et »skal«, der er ment.

Jeg vil her konkret stille det forslag, at ministeren gennemser paragrafferne og sætter et »skal« ind, hvor meningen er, at han skal. Han kan slet ikke lade være, altså skal han. Jeg skal da også nævne, at i § 4, stk. 2, står der ikke, at han »kan fastsætte« de nærmere regler, men at han »fastsætter«. Det vil altså sige, at han skal.

I bemærkningerne til § 2, stk. 4 – det er på side 9 i bemærkningerne, første spalte – står der udtrykkelig om de samme ting, at han »fastsæt-

[Arne Melchior]

ter«, altså et »skal«, hvor der står »kan fastsæt- te« i lovteksten.

Jeg vil gerne bede om, at man lidt kritisk gennemkigger disse tekster for at få det helt utvetydigt.

Så har jeg den bemærkning at sige tak, fordi der i bemærkningerne til § 2, stk. 4, litra 2, hvor der er tale om særlige opgaver uden sædvanlig fortjeneste eller endog med underskud, står, at der her bl.a. er tænkt på skrivetelefonerne. Det er jeg meget tilfreds med.

Så vil jeg gerne kommentere bestemmelsen om de 51 pct. aktiebesiddelse til staten. De er ikke omtalt i lovteksten, men de er omtalt såvel i fremsættelsestalen, så vidt jeg husker, som i bemærkningerne og i aftalen med Socialdemokratiet.

Jeg vil bare nævne, at for os er det en forudsætning, at det forbliver sådan. Derfor vil jeg også sige til hr. Ole Henriksen, som talte om, at denne sektor burde forblive i statens regi, at der sker ingen ændring. Det er da i hvert fald kun med Tele Sønderjylland og med Statens Teletjeneste, medens KTAS og JTAS også efter de nugældende regler ligger forankret med en aktiemajoritet i statens eje.

Det skal også være en bemærkning til hr. Behnke, som talte om monopolføretagende. Det bliver ikke mere monopolføretagende efter denne lov, end det hidtil har været, og det har altså efter vor mening fungeret ganske fortrinligt.

Må jeg så til sidst rette et lille spørgsmål til ministeren.

Ved forhandlingen den 21. februar 1990 omtalte ministeren selv den retssag, der var anlagt i forbindelse med spørgsmålet om indløsning til kurs 125 – det er sp. 6462 i forhandlingerne fra forrige samling – og derfor vil jeg gerne høre, om der er nogen udvikling i den retssag, eller om den stadig kører. Det kunne være rart for Tinget at vide, hvordan det har udviklet sig, idet jeg på CD's vegne er indforstået med, at den kursfastsættelse og tilbagekøbsret, som hidtil har været gældende, også skal gælde efter den kommende lov.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Jeg vil gøre hr. Arne Melchior opmærksom på, at jeg rent faktisk nævnte selskaberne og de statslige virksomheder i denne sammenhæng.

Jeg ved da godt, at i KTAS har staten 51 pct., og i Jydsk Telefon har de vistnok 54 pct., så der er lidt at sælge ud af dér, men lad det nu være.

Med hensyn til at der ikke sker nogen ændringer overhovedet, er det da klart, at når det hele bliver kørt sammen, så er der jo et provenu at hente hjem for staten ved at sælge aktier ned til de 51 pct. Det var det, jeg omtalte.

Og så er der selvfølgelig et restbeløb, der i seks lempelige rater a ½ mia. kr. eller sådan noget lignende skal tilflyde statskassen i de kommende seks år. Det synes jeg da også er en slags penge.

Glønborg (KRF):

Jeg må indledningsvis oplyse, at fru Inger Stilling Pedersen er optaget af en konference uden for huset, og der var også lidt tvivl om, hvorvidt jeg selv kunne nå frem til mødet her.

Jeg vil gerne tilføje til det, hr. Arne Melchior har sagt, at for Kristeligt Folkeparti er det ikke en hjertesag, om det her problem bliver løst på den måde, som vi plejer at gøre det, eller på den måde, som regeringen nu har foreslået.

Vi har på forhånd været lidt skeptisk indstillet over for nytten af at lave dette fælles selskab, men vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet og se på det med lidt kritiske øjne. Vi vil på ingen måde stille os på bagbenene over for ideen.

Kommunikationsministeren (Torben Rechen- dorff):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for de faldne bemærkninger. Der er jo bred tilslutning til forslaget, og det mener jeg er overordentlig tilfredsstillende.

Hr. Ole Henriksen, hvis realeksamens kvalitet jeg ikke vil gå ind i en nærmere drøftelse af, stillede sig venligt, men jo lidt tøvende, navnlig over for den økonomiske side af sagen, og dertil vil jeg gerne sige, at vi naturligvis i udvalget er klar til at give detaljerede redegørelser for den side af sagen. Jeg tror, at hr. Ole Henriksens bekymringer med hensyn til holdingselskabets likviditet, også set i relation til, om jeg så må sige tilsvaret til staten, vil vise sig at være grundløse, men jeg er klar til at gå nøje ned i den sag i udvalget.

I øvrigt spurgte hr. Ole Henriksen også, om dette alligevel ikke på lidt længere sigt og under indtryk af det, der af hr. Ole Henriksen blev omtalt som EF's pisk, fører til takstforhøjelser.

[Kommunikationsministeren]

Jeg mener, jeg med fuld støtte både fra Socialdemokratiet og fra regeringen kan sige, at det i hvert fald har været afgørende for os at gøre alt, hvad vi kunne, for at fastholde og helst nedbringe de nugældende takster. At benytte førstebehandlingen af lovforslaget til at udstede en garanti for, at det vil være sådan, vil nok være at gå rigelig langt. Men jeg kan i hvert fald med sikkerhed sige, at det ikke har været intentionen, at taksterne skulle hæves.

Inspireret af hr. Helge Sander og fru Kirsten Lee skal jeg sige, at spørgsmålet om hovedsædets placering jo er nøje omtalt i aftalen. Det fremgår af aftalen, at holdingselskabets bestyrelse skal afgive indstilling om denne sag, og at det skal fremgå af vedtægterne, hvor hovedsædet placeres, og det fremgår også af aftalen, at vedtægterne skal godkendes af kommunikationsministeren.

Hr. Køpke Christensens bemærkninger om det klart socialdemokratiske skal jeg ikke tage stilling til. Jeg kan blot sige, at Socialdemokratiet, som enhver ved, fremsatte et beslutningsforslag, sådan som hr. Helge Mortensen har skildret det. Regeringen fremlagde sin plan, og det er på baggrund af disse to ting, den politiske aftale er lavet, og jeg tror, den bærer præg af begge parter.

Jeg skal gerne sige til hr. Arne Melchior, at vi selvfølgelig vil være klar til at gå den sproglige side af sagen igennem. Jeg forstår godt, det har virket lidt overvældende på hr. Arne Melchior, at kommunikationsministeren kan så meget. Jeg er kommet over det, men jeg har også haft lidt længere tid til at vænne mig til tanken. Men vi skal nok gå det nøje igennem og få det til at passe pænt sammen, og jeg har noteret mig CD's forudsætning med hensyn til de 51 pct.

Endelig kan jeg sige til hr. Arne Melchior, at den meget spændende retssag, som omtales næsten daglig i aviserne, fortsat kører, og alene af den grund skal jeg ikke knytte yderligere kommentarer til den.

Jeg forstår godt, at det ikke er nogen hjertesag for hr. Glønborg, men også mindre kan jo gøre det, og jeg er glad for tilsagnet om, at også hr. Glønborg vil gå positivt ind i sagen.

Køpke Christensen (FP):

Jeg vil spørge ministeren, hvorfor ministeren ikke ønskede en virkelig liberal løsning på dette område. Hvorfor gik ministeren ikke til Frem-

skridtspartiet, så vi virkelig kunne få en gennemgribende liberal, ikkesocialistisk løsning på dette område? Det har ministeren ikke ønsket, og det er det, jeg kritiserer.

I øvrigt har jeg også et andet kritisk punkt, nemlig at i og med at Jydsk Telefons aktionærer nu kan få kurs 125 – det samme som i KTAS – sker der reelt det, at Jydsk Telefons aktionærer bliver dårligere stillet end aktionærer ved KTAS, da Jydsk Telefon jo er et meget større selskab, som i dag står højere i kurs. Forskellen på de to aktionærtyper er jo også, at KTAS' aktionærer hele tiden og fra første færd har vidst, at staten til enhver tid kunne tilbagekøbe til kurs 125.

Dette har aktionærerne i Jydsk Telefon aldrig været klar over, og derfor er det efter Fremskridtspartiets opfattelse en meget beklagelig fastfrysning af kurs 125, der ligger her i forslaget.

Til sidst vil jeg gerne sige følgende til hr. Glønborg: Under behandlingen af Socialdemokratiets beslutningsforslag om modernisering af teleselskabernes struktur af 21. februar 1990 – det var godt nok fru Inger Stilling Pedersen, der var ordfører dengang, men jeg tror ikke, der er den store forskel på indstillingen fra Kristeligt Folkeparti – blev der klart sagt (Folketingstidende 1989-90, sp. 6462):

»Jeg kan derfor ikke sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side har meget tilovers for dette forslag.«

Dette til trods for, at det forslag, vi i dag bliver præsenteret for, er mere centralistisk end det tidligere fra Socialdemokratiet.

Jeg vil gerne spørge hr. Glønborg, hvordan det hænger sammen.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Jeg havde egentlig set frem til ministerens indlæg og forventet, at der fra regeringens side ville være kommet en nærmere begrundelse for, hvorfor man har valgt den model, hvor man fortsat ønsker, at 51 pct. af aktierne skal ligge i statens regi, og kun tillader, at 49 pct. af aktierne kommer ud til private aktionærer.

Nu har jeg forståelse for, at ministeren ikke kan kommentere en igangværende retssag om de eksisterende betingelser for kurs 125 i det nuværende selskab. Men kunne ministeren ikke fortælle, hvad der er begrundelsen for, at

[Behnke]

man ønsker at videreføre en så omdiskuteret klausul i det nye selskab? Hvis man ønsker, at de 49 pct. af aktierne vitterlig skal være frit tilgængelige på et frit marked, skal man ikke indbygge en klausul af den karakter, for det vil være noget, der er fuldstændig parallelt med almindelige statsgældsoptagelser, altså at man går ud og låner nogle penge hos landets borgere. Derfor vil jeg gerne vide, hvorfor man viderefører et så omdiskuteret princip.

Endvidere vil jeg bede ministeren være så venlig at prøve at fortælle – specielt på baggrund af det lovforslag, der er til behandling under næste punkt på dagsordenen – hvad det er i dag, der gør, at man synes, det er så utrolig vigtigt for staten at have 51 pct. af disse aktier. Hvis det lovforslag, der skal behandles under næste punkt på dagsordenen, virkelig vinder gehør i befolkningen, så det bliver lige så almindeligt at gå med en bærbar mobiltelefon, som det er at gå med et digitalur, så er de store selskabers monopol over for forbrugerne jo alligevel totalt undergravet. Hvorfor skal man så slæbe rundt med sådan en gammel model, som at staten skal have 51 pct. af aktierne? Det kræver Folketinget faktisk et rimeligt svar på fra regeringen i dag.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Direkte adspurgt om, hvordan dette hænger sammen, kan jeg blot stå op og gøre opmærksom på, hvad jeg sagde før, nemlig at Kristeligt Folkeparti havde været skeptisk over for, om dette var den rigtige løsning. Og det svarer jo ganske udmærket til det, fru Inger Stilling Pedersen sagde i februar måned. Men det er da tilladt at gøre sig mere fortrolig med en tanke og sige: jamen, det er måske ikke helt så tosset, som det så ud til i første omgang, og så er der vel også pillet et og andet ved sagen.

Derfor er vores situation i dag, at vi går ind i udvalgsarbejdet med kritisk sans. Der er ikke nogen som helst modsætning imellem det, fru Inger Stilling Pedersen sagde i februar måned, og det, jeg siger nu.

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Jeg har ikke lyst til at gå dybt ind i det med slagordene, om løsningen nu er mere eller mindre socialistisk eller ikkesocialistisk, eller hvad den er.

Regeringen har fremsat sit forslag, Socialdemokratiet sit. Jeg mener, at det, der er gennemført, ligger tæt op ad begge parter intention, og det har ikke noget som helst at gøre med, at løsningen er socialistisk eller noget andet slagsordagtigt. Men det er da fint nok, og det lyder da også godt.

Hvad angår aktionærernes stilling, hverken vil eller kan jeg på nuværende tidspunkt gå dybere ind i den sag, men vil blot sige, at ingen aktionær har været uvidende om, hvad det var for et arrangement, aktionæren gik ind i, hvad enten der var tale om aktier i JTAS eller i KTAS.

I øvrigt vil jeg gerne komme hr. Glønborg til hjælp – det er sikkert ikke nødvendigt, men jeg vil gerne gøre det alligevel – og sige, at det, fru Inger Stilling Pedersen tog stilling til i foråret, jo var noget andet end det, der ligger på bordet nu. En af regeringens begrundelser for at fastholde aktieandelen på de 51 pct. – der kan jo fremføres flere, og jeg går ud fra, at hr. Behnke er fuldstændig fortrolig med den side af sagen – er hensynet til de mange statstjenestemænd i Statens Teletjeneste. Jeg kan oplyse Folketinget om, at der på nuværende tidspunkt er udgået tilbud om frivillig overgang til det nye selskab til alle tjenestemænd i Statens Teletjeneste, og at dette tilbud er blevet modtaget eksorbitant smukt af de ansatte på en sådan måde, at vi kan sige, at man for 99 pct.s vedkommende er parat til enten at gå frivilligt over eller lade sig udlåne. Det er meget tilfredsstillende, og jeg tror, at netop det er en vigtig begrundelse for, at vi ikke kan foretage yderligere manøvrering, når det gælder aktierne.

Hr. Ole Henriksen sagde, at ministeren har lagt op til en forbehandling i Finansudvalget. Deroverfor vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det fremgår af den politiske aftale, at behandlingen af dette lovforslag i dag og Finansudvalgets behandling af aktstykket vedrørende omdannelsen af selskaberne skulle følges ad. Derfor er de altså lagt frem nøjagtig samtidig, og jeg går ud fra – men jeg ved det ikke – at Finansudvalget har behandlet sagen i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om offentlig mobilkommunikation (GSM-mobilnet).

Af kommunikationsministeren (Torben Rechendorff).

(Fremsat 3/10 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Helge Mortensen (S):**

Som det forslag, vi lige har behandlet, er også dette et forslag, som udspringer af forliget imellem regeringen og Socialdemokratiet.

Jeg vil gerne sige til dem, der ikke har læst vores beslutningsforslag så grundigt, som jeg forstår hr. Køpke Christensen har gjort, at der intet stod om GSM i Socialdemokratiets beslutningsforslag i januar. Ikke desto mindre finder vi, at der i forbindelse med, at vi laver en ny te- leorganisation, også tages højde for den udvik- ling, som kommer på GSM-området, som jo er et nyt område, og at vi i lighed med andre lande her tillader en alternativ operatør på området.

Men jeg må måske nok have lov at sige, da hr. Helge Sander netop i sin ordførertale til det forrige forslag fremhævede dette forslag som et eksempel på en yderligere liberalisering, at det synes jeg nu ikke der er tale om. Der er tale om, at der kan komme en alternativ operatør med samme særrettigheder, som teleDanmark har.

Der er tale om, at vi laver, om jeg så må sige, et dobbeltmonopol eller et duopol på lige dette specielle område. Og hvad det angår, mener jeg nok, at hvis man skulle se på forslagene med de liberalistiske briller, var det det forslag, som vi behandlede før, lovforslag nr. L 11, der tillader, at der er en fri og åben konkurrence på områ- det, hvor man på GSM-området har afgrænset konkurrencen til to konkurrerende selskaber.

Helge Adam Møller (KF):

For dem, der ikke måtte vide, hvad et GSM- system er, kan jeg oplyse, at det er betegnelsen for et offentligt fælleseuropæisk digitalt celle- opbygget landmobilt radiokommunikationssy- stem. Så ved man det.

Det udgør jo teknologisk en helt ny genera- tion i forhold til de kendte mobilsystemer, som vi bruger i øjeblikket, der kører under betegnel- serne NMT450 og NMT900.

Formålet med lovforslaget er, som den soci- aldemokratiske ordfører nævnte, at skabe en hjemmel for indførelse af konkurrence på GSM-området. Desværre kan det kun lade sig gøre at indføre to systemer af tekniske og fre- kvensmæssige årsager. Jeg havde da gerne set, at konkurrencen kunne blive endnu større, men det kan den altså ikke. Til gengæld synes vi, det er godt, at denne konkurrence skabes, og at det sker ved, at en alternativ operatør kan etablere og drive et offentligt GSM-mobilnet i konkur- rence med det, som teleDanmark etablerer.

Det alternative net må tidligst sættes i drift 1. marts 1992 af hensyn til det lovforslag, som vi lige har debatteret.

Konkluderende kan jeg sige, at vi synes, det er godt, at vi får konkurrencen, og vi kan også tilsige dette lovforslag vores fulde støtte og en hurtig udvalgsbehandling.

Ole Henriksen (SF):

SF har ikke noget specielt at indvende mod forslaget, men vi vil gerne henlede opmærk- somheden på, at det i fremsættelsestalen bl. a. hedder:

»Det må imidlertid forventes, at der fra EF's side på et tidspunkt som udgangspunkt vil blive stillet krav om, at hver medlemsstat tillader mindst to GSM-netoperatører.«

Det kan da godt være, at Danmark er EF's pæne og meget loyale medlem, men er det ikke at være overloyal, når man her siger: Vi forven- ter et direktiv, så nu går vi i gang med at finde en alternativ eller konkurrerende operatør? Jeg ved ikke, hvor langt man er dernede med et så- dant direktiv, men det kunne jo give anledning til at spørge, hvor langt de øvrige lande er. Er de også tyvstartet, inden direktivet om disse spørgsmål er udarbejdet? Jeg synes, det kunne være interessant at vide, om vi er blevet så utro- lig flinke.